

МЕМОРАНДУМ

про захист прав споживачів страхових послуг та умови забезпечення надання страхових послуг належного рівня якості

*(див. протокол засідання Громадської Ради при Міністерстві економічного розвитку
№9 від 10 травня 2016 року**)*

** <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e50dc767-f4e7-4849-b28c-86498400b52d&tag=ProtokoliZasidanZa2015-Rik>

The MEMORANDUM

of protection of the rights of consumers of insurance services and conditions of granting of insurance services of an appropriate degree of quality

*(The MINUTES of the MEETINGS of Public council at MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND TRADE OF UKRAINE №9 from May, 10th, 2016 **)*

** <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e50dc767-f4e7-4849-b28c-86498400b52d&tag=ProtokoliZasidanZa2015-Rik>

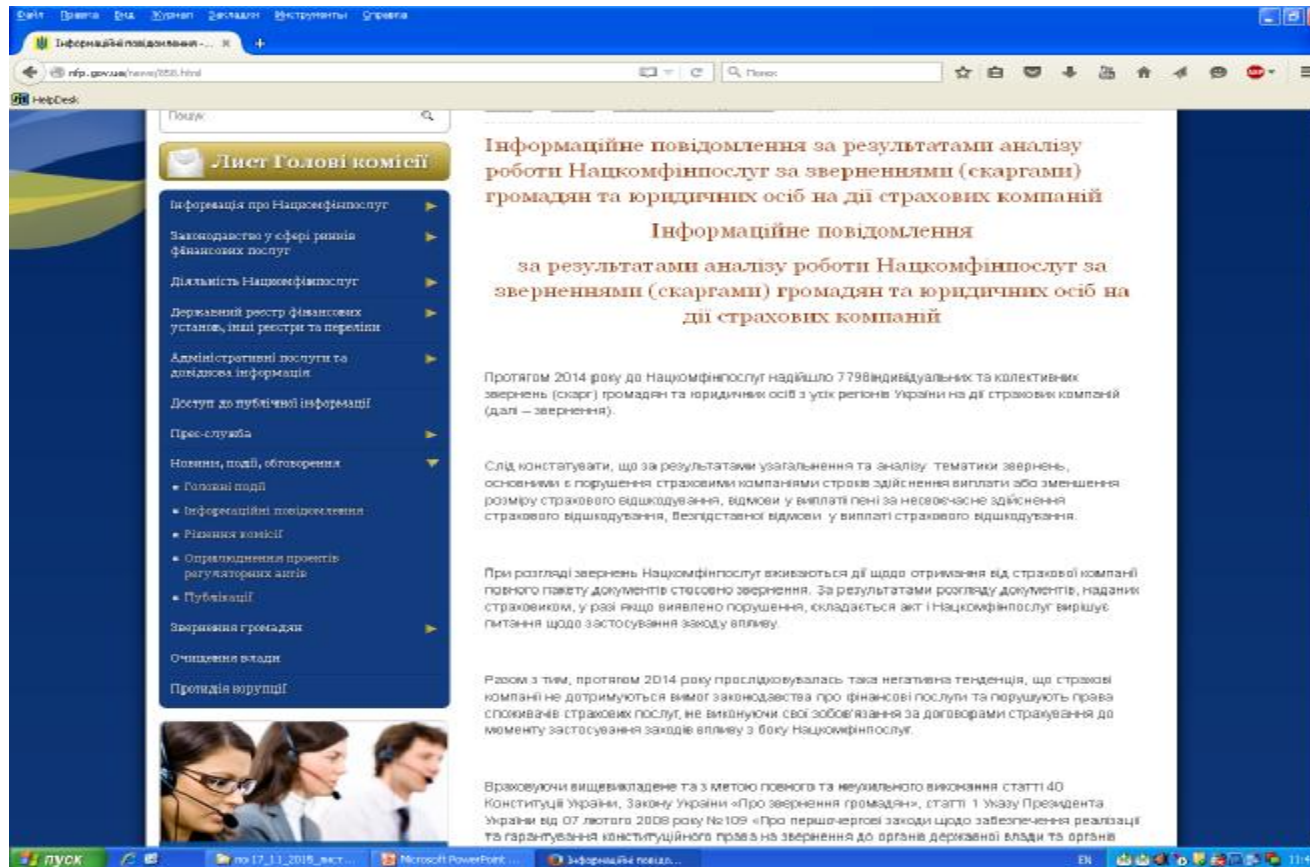
1. Акценти щодо передумов підписання Меморандуму за результатами відкритого громадського обговорення

17 листопада 2015 року.

Робоча дискусія Інфляційне таргетування ризиків торгівлі та фінансів з метою надання якісних фінансових послуг в сегменті ризикових видів страхування

Протягом **2014** року до Нацкомфінпослуг надійшло **7798** індивідуальних та колективних звернень (**скарг**) громадян та юридичних осіб з усіх регіонів України **на дії страхових компаній**
<http://nfp.gov.ua/news/858.html>

Фінансові причини потоку скарг страхувальників

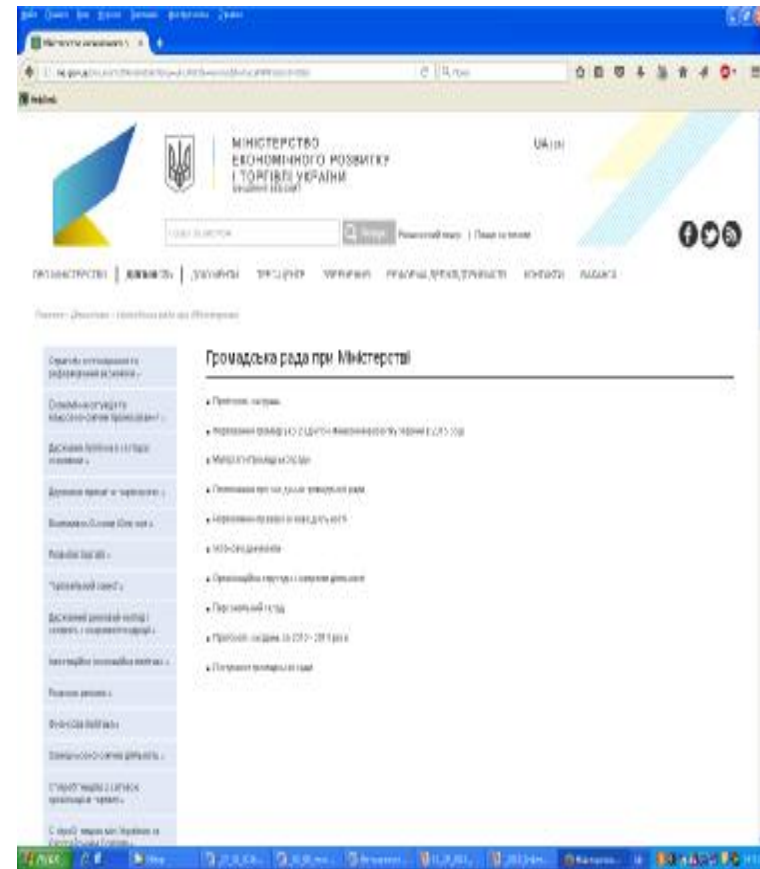
Підстави для проведення стрес-тестів та обґрунтування актуарних процедур щодо визначення ціни послуги конкретного страховика (тарифної ставки)

- ⌘ Ризики валютних коливань
- ⌘ Ризики зміни ринкової вартості активів.
- ⌘ Ризики мінімальної та максимальної меж ставки капіталізації (дисконтування)
- ⌘ Облікова ставка НБУ

10 травня 2016 року

*Згідно рішення засідання Громадської Ради при Мінекономрозвитку проект Меморандуму оприлюднюється на сайті Мінекономрозвитку сторінка “Громадська Рада”**

* <http://www.me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=921e94f9-1967-4940-b073-cb74ea5c1577>

27 липня 2016 року.

Робоча дискусія

“Підтримка рішення Громадської ради “Щодо реформи фінансового сектору та рекомендацій стосовно укладання багатостороннього Меморандуму про захист прав споживачів страхових послуг та умови забезпечення надання страхових послуг належного рівня якості”

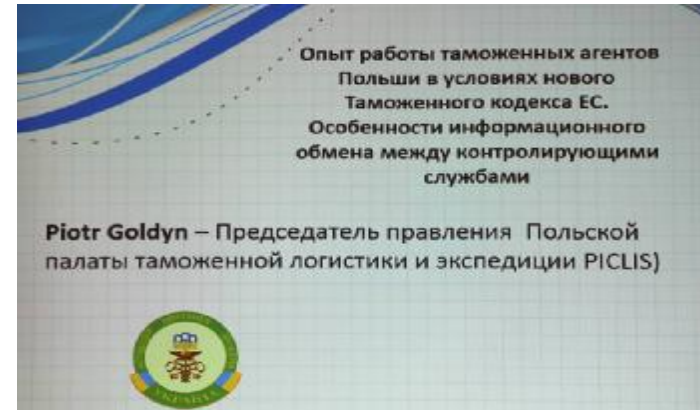
28 жовтня 2016 року.

Висвітлення ініціативи та підґрунтя підписання Меморандуму під час 19-тої Міжнародної спеціалізованої виставки

«Транс Україна 2016»

Конференція

«Спрощення процедур торгівлі – шлях до стійкого розвитку суспільства»

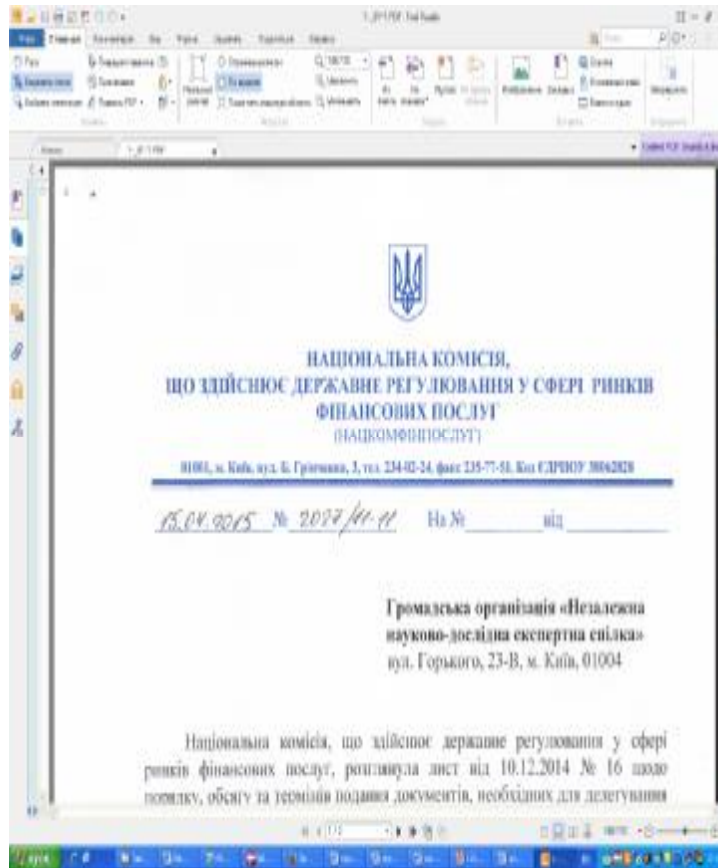

2. Акцент щодо інституційних недоліків державним регулюванням ринку фінансових послуг

ГРОМАДСЬКА РАДА при НАЦКОМФІНПОСЛУГ не працює.

Колишній представник інституту громадського суспільства, посівши посаду члена Нацкомфінпослуг **вважає**, що: “...дія постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2004 №688 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996” **не поширюється на Нацкомфінпослуг**”

19.07.2016 року у Верховній Раді України зареєстровано **законопроект №4032а**
Про внесення змін до деяких законів України
щодо організації діяльності Кабінету Міністрів України,
центрального органів виконавчої влади, інших державних органів та
уповноважених державою суб'єктів господарювання з метою приведення їх
до чинної Конституції України*

* http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=59825

- ☪ **Стаття 23.** Організація діяльності національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
- ☪ **1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, є державним колегіальним органом, підпорядкованим та підзвітним Верховній Раді України.**
- ☪ 2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, не може бути учасником фінансових ринків як емітент облігацій внутрішніх та зовнішніх державних позик або здійснювати будь-яку іншу діяльність на фінансових ринках, крім передбаченої цим Законом.
- ☪ 3. Комісія як колегіальний орган утворюється у складі Голови Комісії та шести членів Комісії.
- ☪ **Голова та члени Комісії, призначаються на посади та звільняються з посад рішенням Верховної Ради України за поданням профільного Комітету Верховної Ради України .**
- ☪ **Призначення на посаду члена Комісії здійснюється за результатами відкритого конкурсного відбору на зайняття цієї посади. Організацію та проведення конкурсного відбору здійснює конкурсна комісія, склад якої визначається Верховною Радою України за поданням профільного Комітету Верховної Ради України.**
- ☪ Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, набуває повноважень з моменту призначення більше половини її загального кількісного складу.

Не виконується пункт 1 резолютивної частини **Рішення Конституційного Суду України** №19-рп/2008)*: «1. *Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення Закону України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг“ від 12 липня 2001 року № 2664–III, а саме: частин третьої, п’ятої статті 23 про затвердження Президентом України Положення про Уповноважений орган, про призначення на посади та припинення повноважень Голови, заступників Голови і членів Уповноваженого органу — директорів департаментів»;*

[*http://www.ccu.gov.ua/docs/539](http://www.ccu.gov.ua/docs/539)

- ☪ Стаття 116 Конституції України визначає **Кабінет Міністрів України**:
- ☪ 3) **забезпечує** проведення **фінансової**, цінової, інвестиційної та податкової політики; **політики** у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;
- ☪ В той же час **стаття 85** Конституції України визначає **повноваження Верховної Ради** України, серед яких **не має** “*Голова та члени Комісії, призначаються на посади та звільняються з посад рішенням Верховної Ради України за поданням профільного Комітету Верховної Ради України*”
- ☪ Верховна Рада України здійснює також **інші повноваження**, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

з офіційного тлумачення положень пункту 3 статті 116

Конституції України

(з мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду
№ 3-рп/2012 від 25.01.2012)

- ☞ *Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України, викладеною в Рішенні від 24 червня 1999 року № 6-рп/99 у справі про фінансування судів, метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є розмежування повноважень між різними органами державної влади та недопущення привласнення повноти державної влади однією з гілок влади.*
- ☞ *Крім того, у Рішенні від 1 квітня 2008 року № 4-рп/2008 Конституційний Суд України наголосив, що **неухильне додержання органами законодавчої, виконавчої та судової влади Конституції та законів України** забезпечує реалізацію принципу поділу влади і є запорукою їх єдності, важливою **передумовою стабільності, підтримання громадського миру і злагоди в державі.***

3. Акцент щодо наслідків інституційних недоліків державним регулюванням ринку фінансових послуг - **відсутність грошових коштів** для своєчасної та повної виплати страховими компаніями

3.1. Консолідований звіт Нацкомфінпослуг *

* <http://nfp.gov.ua/content/konsolidovani-zvitni-dani.html>

- ☪ Згідно даних Нацкомфінпослуг у 2014 році частка **витрат** страховщиків на ведення справи в суммах страхових платежів склала **97,68%**, а в 2015 році, - **95,68%**.
- ☪ Агентська винагорода в 95,68% витрат на ведення справ страховщиків складала **32,95%** (страхування ризиків подорожуючих) та **40,0%** складала «інші виплати».
- ☪ Консолідовані цифри свідчать, що з року в рік не виконується норматив 80% відрахувань із сумми зібраних страхових платежів до страхових резервів
- ☪ According to data of the Consolidated report of the National commission carrying out regulation in sphere of the market of financial services in 2014 the share **of expenses** of insurers on conducting business in the sums of insurance payments has made **97,68 %**, and in 2015, - **95,68 %**.
- ☪ Agency compensation in 95,68 % of expenses for business management of insurers makes **32,95 %** (insurance of risks travelling) and **40,0%** make «other payments».
- ☪ Figures show, that the specification of **80 %** of deductions from the sum of the collected insurance payments of insurance reserves from year to year **is not carried out**.

Відсутність грошових коштів для своєчасної та повної виплати страховими компаніями доводять **судові прецеденти**

Absence of monetary reserves for timely and full payment by the insurance companies is confirmed with judiciary practice

- ☪ Наприклад, в Окружному адміністративному суді м.Києва у 2013 – 2014 роках слухались:
- ☪ 1) **справа** №2а-8673/12/2670 стосовно зобов'язання Національної комісії що здійснює державне регулювання ринку страхових послуг *встановити та повідомити позивача про причини затримки страхових виплат**;
- ☪ 2) **справа** №826/9767/14 стосовно зобов'язання Національної комісії що здійснює державне регулювання ринку страхових послуг *вжити необхідних заходів для відновлення порушених прав потерпілих осіб, які мають право на страхове відшкодування та недопущення дискредитації ринку страхування, внаслідок неправомірних дій страхових компаній***.
- ☪ For example, in District administrative court of a city of Kiev in 2013 - 2014 obeyed:
- ☪ 1) For example, in Desnjansky regional court of of Chernigov business №750/3778/16-ts concerning *refusal in realisation of insurance payment obeyed because **the insurance company does not have money resources***.
- ☪ 2) case 826/9767/14 **concerning acceptance by the National commission** carrying out regulation in sphere of the market of financial services *of necessary measures for restoration of the rights of the suffered persons* which have the right to insurance compensation and *an interdiction of discredit of the market of insurance services, owing to wrongful actions of the insurance companies*.

* <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26210403>

** <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40298224>

Але **у 2016 році** на рівні Нацкомфінпослуг **нічого не змінилося**. Про що також свідчать судові прецеденти.

But **in 2016** at level of the National commission carrying out regulation in sphere of the market of financial services **has changed nothing**. To what judicial precedents also testify.

- ☞ Наприклад, у Деснянському районному суді м. Чернігова слухалась справа №750/3778/ 16-ц стосовно відмовив у здійсненні страхової виплати **у зв'язку з тим, що в страхової компанії відсутні грошові кошти***
 - ☞ у Вишгородському районному суді Київської області слухалась справа №363/1869/16-ц стосовно затримки виплати страхового відшкодування**
 - ☞ For example, in Desnjansky regional court of of Chernigov case 750/3778/16-ts concerning *refusal in realization of insurance payment obeyed because **the insurance company does not have money resources.***
 - ☞ In Vyshgorodsky regional court of the Kiev area case 363/1869/16-ts concerning a **delay of payment of insurance compensation obeyed.**
- *<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58037029>
- **<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58967827>

Про факти страхового шахрайства свідчать судові прецеденти

Judiciary practice testifies to the facts of insurance swindle

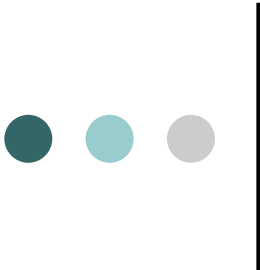
- ☪ у Дніпропетровському апеляційному господарському суді слухалась справа №753/24409/15-ц стосовно надання до суду **копії полісу, в якому сторонньою особою внесені зміни до строку його дії, що мало ознаки підроблення та сплати страхового відшкодування, та шахрайського способу стягнення коштів з відповідача** *.
- ☪ Також, в 2016 году в у Господарському суді міста Києва слухалась справа №910/6932/16 стосовно того, що у третьої особи на момент ДТП був **не один фальшивий поліс, невідомо коли, де і ким був придбаний, і за яку вартість****
- ☪ In Dnepropetrovsk appeal economic court obeyed case 753/24409/15-ts concerning granting in court of a copy of the policy in which the extraneous person had been made changes in time its actions, signs of **a fake of the policy and roguish payment by the insurer of insurance compensation for the purpose of collecting of means from the respondent.**
- ☪ Also, in 2016 in Economic court of a city of Kiev obeyed case 910/6932/16 that the third party at the moment of road accident had not one **false policy, it is not known when, where also whom got, and for what cost.**

* <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56531529>

** <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59755723>

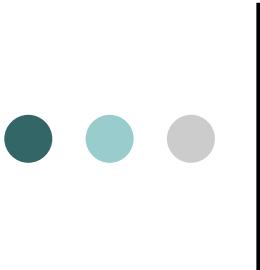

4. Акцент щодо можливого економічного ефекту реалізації Меморандуму для споживачів страхових послуг

Цифри Консолідованих звітів Нацкомфінпослуг за 2014-2016 року дають підстави вважати, що при статистиці на рівні **10%** фальсифікацій страхових випадків, - страховим шахраям в Україні було сплачено у 2014 році **22,0 млн. \$**, у 2015 - **32,0 млн. \$**, за перше півріччя 2016 року – **15,0 млн. \$**.

Figures of the Consolidated reports of the National commission carrying out regulation in sphere of the market of financial services for 2014-2016 give the bases to assume, that at the statistician at level of **10 %** to insurance swindlers in Ukraine has been paid in 2014 **\$22,0 million**, in 2015 - **\$32,0 million**, for the first half of the year 2016 - **\$15,0 million**.

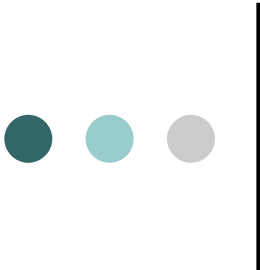
Підготований до другого читання **проект Закону України** «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг» №2456-д від 29.12.2015 року **не дає відповіді** щодо проблем зазначених вище.

The **bill of Ukraine** prepared for the second reading «About modification of some acts of Ukraine concerning **improvement of protection of the rights of consumers of financial services**» **does not give the answer** to problems specified above.

☪ **АЛЕ передбачає введення штрафів** від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до посадових осіб юридичної особи або фізичних осіб – підприємців, які надають відповідні послуги за “ненадання, несвоєчасне надання споживачу фінансових послуг визначеної законодавством інформації про умови надання фінансових послуг, або надання недостовірної інформації про такі послуги”*

☪ But provides introduction of **penalties** from fifty to hundred free minima of incomes of citizens from officials legal persons or physical persons - businessmen whom corresponding services for “not granting render, untimely granting to the consumer of financial services of the information defined by the legislation on conditions of granting of financial services, or **unreliable information grantings about such services**»

*http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57617

Штрафувати посадових осіб юридичної особи або фізичних осіб – підприємців, які надають відповідні послуги також будуть **за бездіяльність у вигляді не приведення недостовірної інформації** про фінансову послугу у відповідність із вимогами, встановленими законодавством

Also officials will fine for a divergence in a kind not unreliable information reductions about financial service in conformity with the requirements established by the legislation.

- ☪ Тобто, страхового агента (митного брокера) можуть оштрафувати наприклад, за те, що:
 - ☪ 1) він не має можливості перевірити в он-лайн режимі статус, наданого йому під звіт бланку страхового полісу;
 - ☪ 2) або змусити страхову компанію виплатити страховое відшкодування не зважаючи на відсутність у неї необхідної суми грошей (при **постійному знецінюванні національної валюти**)?
- ☪ That is, the insurance agent (the customs broker) can fine for example, that:
 - ☪ 1) he cannot check up *online* a mode the status, the form of an insurance policy given out to it on receipt;
 - ☪ 2) or to force the insurance company to pay insurance compensation not looking on absence at it the necessary sum of money (at **constant depreciation of national currency**)?

Сьогоднішній захід засвідчує, що коло підписантів Меморандуму усвідомлює наслідки та бажає створити умови забезпечення появи на ринку страхових послуг **недостовірної інформації про такі послуги**

The today's meeting testifies that the Memorandum parties are realised by consequences and wish to create conditions anticipating to occurrence in the market of insurance services **of an unreliable information about such services.**

Листопад 2016

***укладач:** к.н.д.у., голова Комітету з питань фінансового ринку та торговельного захисту Громадської Ради при Мінекономрозвитку
Людмила Онищенко*

office@intrating.com.ua

November 2016

***The composer:** c.s.d.p.a, the head of Committee concerning the financial market and trading protection of Social council at the Ministry economic developed and trade of Ukraine
Lyudmila Onishchenko*

office@intrating.com.ua